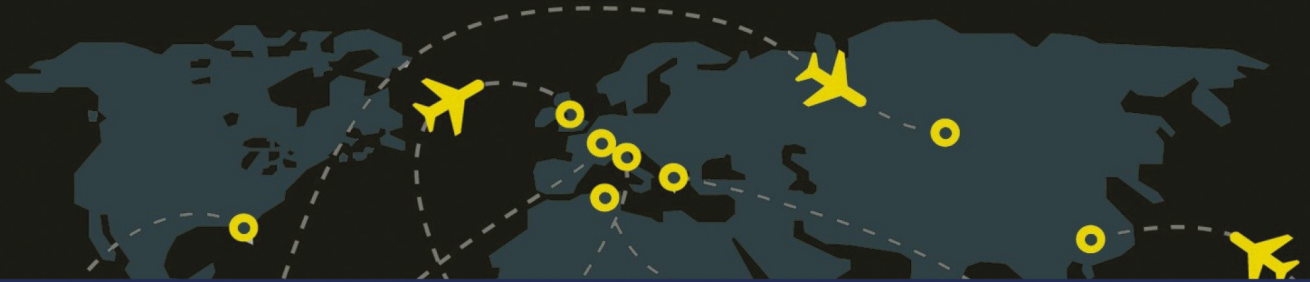

LOGISZTIKAI

TRENDEK ÉS LEGJOBB GYAKORLATOK

IV. évfolyam 1. szám 2018. május

Együttműködési láncok

Hatékonyság és IT

Tartalom

Megjelenésért felelős igazgató:
Tóth Róbert

A tudományos folyóirat
szerkesztőbizottsága:

Prof. Dr. Benkő János – egyetemi tanár,
Szent István Egyetem

Dr. habil. Duleba Szabolcs – egyetemi
docens, Budapesti Műszaki és
Gazdaságtudományi Egyetem

Dr. Duma László – egyetemi docens,
Budapesti Corvinus Egyetem

Dr. Egri Imre – főiskolai tanár,
Nyíregyházi Egyetem

Dr. Gyenge Balázs – egyetemi docens,
szakvezető, Szent István Egyetem

Prof. Dr. Heidrich Balázs – rektor,
egyetemi tanár, Budapesti Gazdasági
Egyetem

Prof. Dr. Illés Béla – intézetigazgató
egyetemi tanár, Miskolci Egyetem

Dr. Kozma Tímea – egyetemi docens,
Szent István Egyetem

Dr. Lakatos Péter – egyetemi docens
Nemzeti Közszolgálati Egyetem

Dr. habil. Oláh Judit – egyetemi docens,
Debreceni Egyetem

Dr. Pataki László – egyetemi docens,
Szent István Egyetem

Prof. Dr. Popp József – egyetemi
tanár, dékánhelyettes, intézet-igazgató,
Debreceni Egyetem

Dr. Pónusz Mónika – egyetemi docens,
Károli Gáspár Református Egyetem

Dr. Sisa Krisztina – főiskolai docens,
Budapesti Gazdasági Egyetem

Szijártó Boglárka – számviteli
mesterszak mentora, Budapesti
Gazdasági Egyetem

Dr. Túróczi Imre – főiskolai tanár,
Neumann János Egyetem

Vajna Istvánné Dr. Tangel Anita –
egyetemi docens, Szent István Egyetem

Prof. Dr. Zéman Zoltán – egyetemi
tanár, intézetigazgató, Szent István
Egyetem

Logisztika-szervezés szekció

Király Tamás - Kisjakab Károly - Dr. Reicher Regina Zsuzsánna

DOI: 10.21405/logtrend.2018.4.1.4

Szervezeti folyamatok hatékonyságának vizsgálata az STI Hungary Kft.-nél. 4

Lányi Márton - Dr. habil Réger Béla PhD

DOI: 10.21405/logtrend.2018.4.1.11

Kritikus infrastruktúra védelme 11

Dr. Csipkés Margit

DOI: 10.21405/logtrend.2018.4.1.17

Az EOQ modell és az ABC elemzése alkalmazása a készletgazdálkodásban. 17

Dr. habil Réger Béla

DOI: 10.21405/logtrend.2018.4.1.23

Az integrált marketing-logisztikai koncepció szinergiája napjainkban. 23

Kovács Lúcia - Dr. Pónusz Mónika - Dr. Kozma Tímea

DOI: 10.21405/logtrend.2018.4.1.28

A zöld beszerzés stratégiai jelentősége 28

Ellátási-lánc szekció

Prof. Dr. Popp József - Dr. Harangi-Rákos Mónika - Varga Edina - Dr. Tikász Ildikó Edit - Dr. habil Oláh Judit

DOI: 10.21405/logtrend.2018.4.1.33

A hobbiállat-éledelem piac nemzetközi és hazai kilátásai 33

Dr. Abonyiné Dr. Palotás Jolán - Dr. habil. Komarek Levente

DOI: 10.21405/logtrend.2018.4.1.39

Pillanatképek az élelmiszergazdaságunkban rejlő logisztikai tartalékok mobilizálásáról. 39

Dr. Antal Tamás - Nánási József - Döcsa Krisztián

DOI: 10.21405/logtrend.2018.4.1.43

Veszteségvizsgálat az Unilever Magyarország Kft. nyírbátori gyárában 43

Németh István

DOI: 10.21405/logtrend.2018.4.1.49

Egy országcsoport regionális együttműködése. 49

Logisztika technológia szekció

Sztrapkó Balázs

DOI: 10.21405/logtrend.2018.4.1.55

Lean elvű projekttervezési módszertan a logisztikában 55

Nagy Judit, PhD

DOI: 10.21405/logtrend.2018.4.1.60

A magyar vállalatok a digitalizáció útján 60

LOGISZTIKAI

TRENDEK ÉS LEGJOBB GYAKORLATOK

Alapító:

Dr. Karmazin György †

BI-KA Logisztika Kft.
alapító tulajdonosa

A Logisztikai trendek és legjobb gyakorlatok kereskedelmi forgalomban nem kapható, zárt terjesztésű szaklap. Megjelenik évente 2 alkalommal.

ISSN 2416-0555 (Nyomtatott) · ISSN 2560-0362 (Online)

Főszerkesztők: Dr. Gyenge Balázs és Tóth Róbert · Szerkesztőségi munkatárs: Dr. Kozma Tímea

A szerkesztőség címe és elérhetőségei:

5000 Szolnok Városmajor u. 23.

Telefon: +36 70 943 2235 +36 20 480 4177 · E-mail: logisztikaitrendek@gmail.com

Felelős kiadó: BI-KA Logisztika Kft. · Fordító, nyelvi lektor: dr. Sára Magdolna

Grafikai tervezés, tördelés: Purgel Zoltán

Az aktuális lapszámban szereplő szócikkek a kiadvány hivatalos online-felületén érhetők el.

Pillanatkép az élelmiszergazdaságunkban rejlő logisztikai tartalékok mobilizálásáról

Dr. Abonyiné Dr. Palotás Jolán

ny. egyetemi docens

E-mail: abonyi.gyulane@t-online.hu

Dr. habil. Komarek Levente

habilitált egyetemi docens

Szegedi Tudományegyetem Mezőgazdasági Kar,

E-mail: komarek@mgk.u-szeged.hu

Röviden a szerzőkről

Dr. Abonyiné Dr. Palotás Jolán kandidátus, területfejlesztő közgazdász, ny. egyetemi docens. Negyven évig a Szegedi Tudományegyetem Természettudományi és Informatikai Karán, majd öt évig a Dunaújvárosi Egyetem Közgazdaságtudományi Intézetében oktatott főállásban. Jelenleg a Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kar óraadója. Kutatási témái az élelmiszergazdaság elemei közti összhang makro- és mikro szintű vizsgálata, valamint a magyarországi infrastruktúra elemeinek változó szerepe a területi fejlődésben. Összes közleményeinek száma 280, melyből 46 kézikönyv, könyvfejezet, egyetemi jegyzet.

Dr. habil. Komarek Levente a Szegedi Tudományegyetem Mezőgazdasági Kar, Gazdálkodási és Vidékfejlesztési Intézetének habilitált egyetemi docense, a Kar oktatási és közkapcsolati dékánhelyettese. Tudományos fokozatát (Ph.D.) Földtudományokból (Szegedi Tudományegyetem, 2008), valamint Gazdálkodás- és szervezéstudományokból (Nyugat-magyarországi Egyetem, 2013) szerezte. 2016-ban habilitált. Az MTA SZAB Mezőgazdasági Szakbizottság, Agrárökonomiai Munkabizottság títkára. Szakterülete a regionális gazdaságfejlesztés, területfejlesztés, valamint a vidékfejlesztés.

Absztrakt

Adottságaink, tradícióink és tartalékaink miatt a magyar élelmiszertermelés stratégiai ágazat. Napjainkban az Európai Unióban és más piacokon is egyre nagyobb kihívásoknak kell megfelelnie. Ha az erőforrásainkkal jól sáfárkodunk, növeljük a feldolgozottsági szintet, kihasználjuk a logisztikában rejlő tartalékokat, központi kérdéssé tesszük a minőséget, növeljük a vertikális és horizontális kapcsolatokat, akkor növeljük versenyképességünket, jövedelmezőségünket, mely tovagyűrűző multiplikatív hatásokat eredményez. A dolgozat felvázolja azokat a jellemzőket, amelyek a vertikum jelentőségét támasztják alá, majd adottságaink (erőforrásaink) adta előnyökben rejlő tartalékokra utal. Végül javaslatokat vet fel a továbbfejlődés irányára (elsősorban a logisztika intenzívebb bekapcsolására és a minőségi követelmények emelésére), melyek az éleződő világgpiaci versenyben eredményesek lehetnek.

Kulcsszavak:

élelmiszergazdaság, tartalékok mobilizálása, logisztika, erőforrás, minőség

Abstract

Hungarian food production is a strategic sector because of our facilities, traditions and reserves. Today, in the European Union and in other markets, it must face increasing challenges. If we can manage our resources well, increase the level of processing, take advantage of logistics reserves, make quality a central issue, increase vertical and horizontal relationships, then we can increase our competitiveness and profitability, which will result in further multiplicative effects. The paper outlines the features that support the significance of the sector and refers to the reserves of our facilities (resources). Finally, it suggests the direction of further development (primarily by the more intensive engagement of logistics and by raising quality requirements) which can be successful in the intensifying world market competition.

Keywords:

food economy, mobilization of reserves, logistics, resources, quality

1. Bevezetés

A dolgozat hazai, makro szintű és ágazati dimenzióban vizsgálja a témát. Arra a kérdésre keresi a választ, hogy miként lehet versenyképesebb az élelmiszergazdaságunk, hogyan lehetne adottságainkat hatékonyabban felhasználni, milyen

tartalékainkat kellene mobilizálni. Ez a téma azért nagyon jelentős, mert élelmiszergazdaságunk adottságai, tradíciói, a lakosság biztonságos ellátásában betöltött szerepe, a foglalkoztatásban, az exportunkban, a környezet minőségi állapotának megőrzésében, a GDP termelésünkben, versenyképességünk növekedésében igen fontos. Mondhatjuk,

hogy stratégiai ágazat. Ezért nem mindegy, hogy mindent megteszünk-e annak érdekében, hogy a 21. századi kihívásoknak eleget tegyünk. E versenyben sokat nyerhetünk, vagy veszíthetünk (Chikán, 2006).

Az élelmiszergazdaságunk tradicionális ágazatunk. Komoly hagyományai vannak a hazai fejlett élelmiszertermelési

kultúrának. Sokáig agrár főprofilú ország voltunk, s a mezőgazdasági termékek élelmiszeripari feldolgozása csak a kiegyezés után vált igazán jelentőssé. A kiszereles, a tárolás, a szállítás – időszakonként és szakágazonként különböző mértékben ugyan, de – mindig lemaradt az előző két tevékenységi körhöz viszonyítva. Sokszor a csomagolás alacsony színvonala jelentős hátrányokat okozott az ágazatnak. Hazánkban a termelői infrastruktúra épp azon térségekben alacsonyabb színvonalú, ahol az élelmiszergazdaság szerepe jelentősebb (Abonyiné, 2007).

A téma aktualitása tehát abban rejlik, hogy az éleződő versenyben az új kihívásoknak ha nem teszünk eleget, lemaradunk. Ezért fontos a kihasználatlan tartalékok feltárása és hasznosítása, a lemaradások felszámolása a fejlett logisztika szélesebb körű felhasználása.

2. Problémafelvetés

Az élelmiszergazdasággal szemben támasztott elvárások:

Élelmiszergazdaságunknak nagyon sok nehézséggel kell megküzdnie. Az ágazat egészének (és a vertikum egyes elemeinek) számos kihívásnak kell megfelelnie.

- A világpiacon és itthon is éleződik a verseny, mellyel nemcsak lépést kell tartanunk, hanem előbbre kellene lépniünk.
- A gyorsan romló termék (vagy élő állat) megfelelő minőségben és állapotban, megfelelő időben, megfelelő költségen jusson el a felhasználóhoz.
- Az áru beltartalmi mutatói, az összetevők aránya állandó és megfelelő legyen.
- Biztosítani kell az élelmiszerek útjának követhetőségét, hogy a szántóföldtől az asztalig a termék feldolgozásának, kezelésének minden fázisáról megbízható ismereteink legyenek.
- Nem terjedtek el széles körben a korszerű raktárgazdálkodási és vállalatirányítási rendszerek.

Mit kell tennünk, hogy erőfeszítéseink eredményesek legyenek? Milyen területre koncentráljunk? Melyek legyenek a prioritások? Logisztika, infrastruktúra, együttműködés erősítése, szerkezetváltás, innovációra történő koncentráció, tömegtermelés, vagy minőségre összpontosítás, feldolgozottsági szint emelése? Igaz, hogy a műszaki infrastruktúra és a fejlett logisztika szélesebb körű alkalmazása az együttműködés

fejlesztésével már komoly sikereket hozhat?

3. Eredmények

Erőforrásaink:

Erőforrásaink nemzetközi relációban is kedveznek a magas színvonalú, versenyképes élelmiszertermelésnek.

A világpiacon versenyképességünkhöz a természeti adottságaink kiválóak. Változatos éghajlatunk nagyon sok mérsékelt éghajlatú növény termesztését teszi lehetővé. A napsütéses órák magas száma elősegíti, hogy kiemelkedő jó minőségű, kiváló ízű, zamatu, színű, vitamin és cukortartalmú, tartósan tárolható gyümölcsöt, szőlőt és zöldségfélét termeljünk. Talajaink változatosak, s a különböző termőképességükhöz igazodó hasznosítással jó eredményeket érhetünk el. Igaz, hogy a nagyon szélsőséges időjárás és sajnos még ma is esetenként kialakuló járványok okozhatnak gondot a termelőknek, illetve az értékesítésben, de az ismeretek bővülésével és a tudomány, valamint a technika fejlődésével ezeken urrá tudunk lenni. A meglehetősen diverzifikált termelésünk miatt ezek

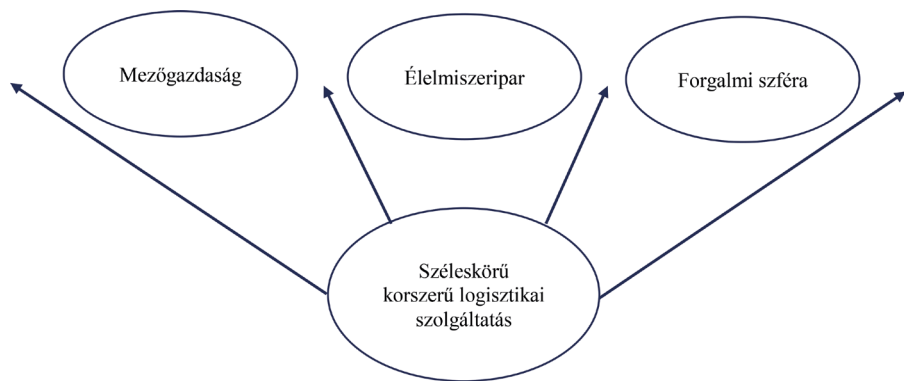
az esetleges gondok nem rengetik meg az ágazat eredményességét (Abonyiné-Komarek, 2018).

A munkaerő terén kissé vegyes a kép. A földszertet, a családi hagyományok ápolására, ismeretek átadására épülő színvonalas közép- és felsőfokú képzések lehetővé teszik a korszerű technika és ismeretek alkalmazására képes szakembergárda működését. A kialakuló munkaerőhiány részben gépesítéssel, részben pedig fajta struktúra és technológia váltással oldható meg. Gondot jelenthet az is, hogy esetenként a fiatalok körében csökken az agrár ágazatok iránti érdeklődés. A tőkeellátottság terén nem lehetünk elégedettek. E terén nagyon változatos a helyzet. Az ágazat jövedelmezőségének vállalkozásonkénti differenciáltsága miatt a szélsőséges tőkeellátottságú cégek között óriási különbségek vannak. Főleg a hazai, vagy hazai többségi tulajdonban lévő kvk-k tőkeellátottsága alacsony (<http://docplayer.hu/44990663-Ellelmiszer-strategia-palotasne-gyongyosi-agnes-osztalyvezeto-elelmiszer-feldolgozasi-foosztaly.html>). A sikeres fejlesztésekkel járó jövedelmezőség növekedés azonban markáns változásokat eredményezhet a korszerű eszközellátottság

javulásában is. Kormányzati segítség, valamint a hitelfelvétel feltételeinek módosítása jelentős pozitív elmozdulásokat indukálhatnak.

Ha az erőforrásainkkal jól sáfárkodunk, és a folyton változó külső- és belső környezetünkhöz kellő gyorsasággal, rugalmassággal alkalmazkodunk, akkor jó eredményeket érhetünk el.

Az élelmiszerek mindennapi szükségleteinket elégítik ki. Mivel Földünk népességszáma dinamikusan emelkedik és a lakosság jövedelme nő, a mezőgazdaság által művelhető terület csökken, az igények nőnek, várhatóan az élelmiszerek iránti kereslet nőni fog. Ez a kereslet azonban nagyon differenciált. Általánosan elmondható, hogy tendenciájában nőnek az élelmiszerekkel szemben támasztott minőségi elvárások és az is, hogy az igényes fogyasztók részaránya is emelkedik. Ez a trend nálunk is jól kirajzolódik, mely folyamat úgy tűnik, hogy tovább fog erősödni. A különböző minősítések, rangsorolások, versenyek és egyéb megmértetések is ebbe az irányba hatnak. A magyar élelmiszerek közül számos termék igen elismert és keresett cikk Európában, sőt az egész világon. Ezek egy része évtizedek, sőt évszázadok során érték el a sikereket (pl. a hungarikumok), de vannak újonnan szerzett elismerések is (pl. 2017-ben a kávé-s-mogyorós Raffinée, valamint egy tökmagolajunk is bekerült a világ legjobb

1. ábra: Az élelmiszergazdaság hatékonyságnövelésének forrása
Forrás: a szerzők szerkesztése

50 élelmiszere közé a Great Taste Award versenyen Londonban) (<https://www.agrarszektor.hu/elelmiszerpiac/ket-magyar-termek-a-vilag-legjobb-elelmiszerei-kozott.8745.html>). Itt a feladat, hogy ezeket az eredményeket kamatoztassuk. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy az érzékeny fogyasztók igényeit figyelmen kívül hagyjuk.

A korszerű táplálkozási igényekhez való igazodás is az élelmiszerek paramétereinek javítását követeli meg. Az erősödő versenyt, hogy álljuk, illetve mindinkább az élre törjünk, újfajta szemléletre van szükség.

Egy termék komplex élelmiszermínősége nagyon sok elemből áll. Akkor biztonságos az élelmiszer, ha a termelés-gyártás-tárolás-szállítás-értékesítés teljes folyamatában megfelel a követelményeknek. Ehhez

igen szigorú technológiai fegyelmre van szükség. Ha csak egyetlen láncszem nem teljesít az elvárásoknak megfelelően, az az egész termék minőségére kihat.

De jó minőségű termék csak jó minőségű alapanyagból állítható elő. Az élelmiszeripar nyersanyagigényes ágazat. Ez azt jelenti, hogy a kész termékben a nyersanyag kitüntetett szerepet játszik. Meghatározó mind a minőségben, mind pedig a költségben. (Természetesen ez szakágazatonként igen nagy szóródást mutat.) Tehát növelni kell az elvárásokat a nyersanyagelőállító mezőgazdaság felé és önmagának a feldolgozóiparnak is fontos szerepet kell tulajdonítania az anyaggazdálkodásnak. Nagyon fontos, hogy az élelmiszeripar betartsa a szigorú előírásokat, majd a termék tárolása, szállítása, értékesítése, a végső fogyasztóhoz történő eljuttatása a logisztika feladata. Bár a logisztika már a nyersanyag előállításához szükséges beszerzésben és anyagáramlásban is részt vesz és az egész vertikum folyamatának minden szakaszában meghatározott tevékenységet végez. Tehát a jó minőségű élelmiszerekhez nem elegendő a kiváló nyersanyag, a megfelelő technológiával előállított jó minőségű élelmiszer, hanem az egész tevékenységi körhöz tartozó csomagolás (kiszereles), raktározás, anyagmozgatás, szállítás, tárolás, értékesítés, információk (sőt még a hulladékkezelés) is fontos része. E nagyon heterogén, összetett tevékenységkör megtervezése és lebonyolítása az élelmiszerek „igen érzékeny termék” volta miatt nagyon komoly értéktermelő folyamat. E „szolgáltatások” megfelelő színvonalon történő elvégzése nagy mértékben növeli az élelmiszereink versenyképességét.

Az élelmiszergazdaság logisztikájának a nyersanyag előállításától a kész terméknek

a fogyasztóhoz való eljuttatásáig nagyon megtervezett, átgondolt „hibátlan” tevékenységet kell végeznie, hogy teljesítse értékteremtő feladatát:

- megfelelő árut (pl. élőállat, friss gyümölcs),
- megfelelő minőségben (pl. pékáru, tej),
- megfelelő állapotban (pl. friss gyümölcs, saláta, gomba),
- megfelelő helyre (a megrendelő által előírt térségbe),
- megfelelő időben (pontosan, időben),
- megfelelő felhasználónak (nagy- vagy kiskereskedelem vagy vállalat vagy végső fogyasztó),
- megfelelő költségen (elfogadható ár) rendelkezésre tudja bocsájtani.

Ha ezen a téren pozitív minőségi változást akarunk elérni, akkor a korszerű logisztika eszközeit egyre szélesebb körben alkalmazzuk, mert „ráfordításunk” megtérül és gyümölcsöző eredményhez vezet.

4. Következtetések, javaslatok

- Szorgalmaznunk kell az élelmiszergazdaság minden ágában az innováció erősítését. Nemcsak új, vagy újszerű termékek előállítását, hanem a legkorszerűbb módszerek alkalmazását, új, hatékony együttműködések kiterjesztését. Nagy tartalékaink vannak szervezési, szervezeti téren (integráció, kooperáció, klaszteresedés, stb.), nem is szólva a marketing tevékenységünkről. Nagyon fontos a kiszélesítés, a csomagolás mikéntje, az áruk terítése, reklámozása, stb.
- A horizontális és a vertikális kapcsolatokat erősíteni kell. Növelni kell az innovatív klaszterek számát a különböző térségek élelmiszertermelésében, a meglévő eredményeit propagálni, azok hatékonyságát pedig javítani kell.
- Jól megtervezett és szervezett ellátási láncokat kell kialakítani, meghosszabbítani és elmélyíteni a különböző tevékenységet végző vállalatok együttműködésével.
- Segíteni kell a kkv-kata korszerű logisztikai szolgáltatások igénybevételében.
- Élni kell az agrárinformatika terjesztésére irányuló törekvések adta lehetőséggel, a digitalizáció szerepének növelésével.
- Erősíteni kell az élelmiszerek útjának követhetőségét, hogy a szántóföldtől az asztalig a termék feldolgozásának, kezelésének minden fázisáról megbízható ismereteink legyenek. (Ez a tevékenység

napjainkban felértékelődik, mert számos fontos piacunknál mindinkább a minőségi elvárások nőnek.) Ezért a nyomkövethetőséget a legmagasabb szintre kell emelnünk.

- Javítani kell a szakemberképzést a gyakorlatban eredményesen alkalmazható korszerű ismeretek erősítésével is. A 21. században központi kérdés a korszerű ismeretekkel rendelkező, magasan képzett ismereteit folyton bővítő marketing szemléletű szakemberek tevékenysége.
- A logisztika terén megnyilvánuló lemaradásunkat minél előbb fel kell számolnunk, a vertikum zavartalan működése érdekében. Kutatók és gyakorlati szakemberek megítélése szerint fejlődésünknek, versenyképességünknek egyik fő komponense a logisztika (Chikán, 2006). Ha ezen a téren eredményeket érünk el, annak tovagyrűző, multiplikatív hatása lesz. Ez azért is nyilvánvaló, mert a logisztika célja az optimális megoldás megtalálása (<http://slideplayer.hu/slide/2146887/>), hiszen a vertikum egyetlen eleme sem tudja ma már nélkülözni a korszerű logisztikát (1. ábra).

5. Irodalom

- Abonyiné Palotás J. (2007): Infrastruktúra. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs. 184. p.
- Abonyiné Palotás J. – Komarek L. (2018): A logisztika szerepének növelése a XXI. századi kihívásainak megoldásában. Logisztikai Évkönyv. pp. 160-168.
- Chikán A. (2006): A logisztika szerepe országunk és vállalataink versenyképességében. <http://slideplayer.hu/slide/1901772/> - Letöltés 2018. január 22.
- <http://slideplayer.hu/slide/2146887/> - Letöltés 2018. január 22.
- <http://docplayer.hu/44990663-Elelmiszer-strategia-palotas-nyongyosi-agnes-oszta-lyvezeto-elelmiszer-feldolgozasi-foosztaly.html> - Letöltés 2018. január 22.
- <https://www.agrarszektor.hu/elelmiszerpiac/ket-magyar-termek-avilag-legjobb-elelmiszerei-kozott.8745.html> - Letöltés 2018. január 22.